

ابراهیم متقی: ما
فکر می‌کنیم چیزی
شبیه یک Big Bang
رخ داده است که
خود به خود و با یک
دست نامرئی، مثلاً
زنجیره ارزش جهانی
شکل گرفته است.
اما آن - strong
state را نمی‌بینیم
که استقرار این
نظم را پشتیبانی
و هدایت کرده و
می‌کند. وضعیت
جهان شبکه‌ای به
این دلیل وجود دارد
که میان دولت‌های
بزرگ توافقی به این
منظور شکل گرفته
است.

وارد شبکه‌های امنیت منطقه‌ای چینی‌ها بشوید. اما چینی‌ها حاضر نیستند اسرائیل را فدای ایران کنند؛ چون در نظم امنیتی مورد نظر چینی‌ها رژیم اسرائیل موقعیت منفی ندارد؛ زیرا چینی‌ها شبکه امنیت را یک شبکه جهانی می‌بینند. اگر ما ذهنیت چینی‌ها را شناسیم، بخشی از منابع ملی مان را صرف خواهیم کرد و عملاً به بن بست می‌خوریم.

من حتی در مورد روسیه هم می‌خواهم بگویم این کشور هم مانند چین عمل خواهد کرد. الان که جنگ اوکراین فاصله زیادی با غرب انداخته وضع بد شده است، اما در نهایت اگر امر دایر شود، بین رابطه نزدیک با ایران و نظام جهانی، روس‌ها نظام جهانی را انتخاب خواهند کرد. مثالی از روابط دانشگاهی بزنم. از یک دوره‌ای به بعد دانشگاه‌های روسیه می‌خواستند نظام‌های رتبه‌بندی غربی را کنار بگذارند و خودشان نظام رتبه‌بندی درست کنند. رؤسای دانشگاه‌های برتر دو کشور (ایران و روسیه) تشکیلات مشترکی ایجاد کردند و در یک نشست گرد هم آمدند. من خودم یکی از سخنرانان افتتاحیه‌اش بودم. فکر می‌کنید نتیجه چه شد؟ در مورد دانشگاه‌هایی که متمرکز بر علوم انسانی بودند - مثل دانشگاه علامه طباطبایی - خوب پیش رفت، ولی در حوزه‌هایی که مربوط به تکنولوژی و مسائل راهبردی می‌شد، مسئله به بن بست خورد. وقتی دانشگاه خواجه نصیر جلو آمد که دوره مشترکی با دانشگاه مشابه روس برای تکنولوژی هوافضا برگزار کند، دانشگاه روسی عقب نشست. به صراحت گفتند ممکن است این همکاری، رابطه ما را با بعضی از دانشگاه‌های مهم اروپا و آمریکا خراب کند، بنابراین نمی‌توانیم با شما ادامه بدهیم؛ در واقع آن‌ها گفتند که ما جایگاهمان در شبکه دانش جهانی را نمی‌توانیم برای رابطه با دانشگاه خواجه نصیر ایران از دست بدهیم. در اقتصاد هم عیناً همین است. ممکن است ما با این تصور که دنیا، دنیای رقابت میان آمریکا، چین و روسیه است، برویم طرف چین و روسیه و گمان کنیم آن‌ها هم با همین منطق سمت ما خواهند آمد. اما من به شما می‌گویم اگر نگاه ما این چنین باشد، استقبال آن‌ها در نهایت در سطح تبلیغاتی و لفاظی خواهد ماند و در عمل در زمینه‌هایی که منافع فراوان نامتعارف از ما ببرند گامی به جلو خواهند گذاشت.

به نظر می‌رسد که دکتر سلیمی معتقد است که معنای شراکت و رابطه نیز در سیاست جهانی تغییر کرده است و کشورها در انتخاب اینکه با کدام کشور رابطه داشته باشند، منطق مشارکتشان در زنجیره جهانی اقتصاد و علم و مانند این را مدنظر قرار می‌دهند. اما در منطق «دولت محور» شما قاعدتاً روابط دوجانبه و حتی شراکت‌های راهبردی دوجانبه، جایگاه و اهمیت بسیار بالایی